

ХРИСТИЯНСЬКИЙ ГОЛОС

УКРАЇНСЬКА ЦЕРКОВНА ГАЗЕТА • UKRAINISCHE KIRCHENZEITUNG

РІК ВИДАННЯ • JAHRGANG 71

СЕРПЕНЬ • AUGUST 2019 • Nr. 15 (3019)

ЦІНА • PREIS • 1,50 EURO

Зустріч у Ватикані

Під час дводенної зустрічі Папи Римського Франциска з ієрархами УГКЦ. Ватикан, 5 липня 2019 р.

ДВА ДНІ ЗУСТРІЧЕЙ З ПАПОЮ ФРАНЦИСКОМ

5–6 липня у Римі відбулася безпрецедентна подія. Бажаючи підтримати Українську Греко-Католицьку Церкву в час війни, екуменічних революцій та еволюцій, надій і напружень, гуманітарної та соціальної кризи, Папа Римський Франциск запросив главу, митрополитів та членів Постійного Синоду УГКЦ на особисту зустріч.

Продовження на 2 стор. ▼

XI

АННА КИЇВСЬКА ОБ'ЄДНУЄ

Співзасновниця Центру Анни Ярославни у французькому місті Санліс Вікторія Деллінжер прилетіла до України. Серед основних подій у її плані благодійний банкет на підтримку Центру. Вікторія поділилася з «Тижнем», чому Анна Ярославна лишається актуальною постаттю навіть через тисячу років.

▲ Вікторія Деллінжер народилася у Львові. Закінчила Європейську бізнес-школу INSEEC Group (Франція). Жила й працювала у Нью-Йорку, Ліоні та Парижі.
С-на: Сергій Старостенко

► **Коли ви вперше почули про Анну Ярославну?**

В. Деллінжер: Я зацікавилася цією постаттю в досить пізньому віці. Доки жила у Франції, – вчилася, працювала, згодом виїхала до Сполучених Штатів. Чула про Анну Ярославну з підручників з історії. Мені було добре відомо, хто такий Володимир Великий, Ярослав Мудрий, що в Ярослава були діти,

які всі поодружувалися з королями, і на цьому мої знання вичерпувалися. Якось мій батько разом із мамою приїхали відвідати нас із дітьми, коли ми вже оселилися коло Санліса (неподалік Парижа). Це було приблизно 12 років тому. Коли він прибув до Парижа, то окрім Ейфелевої вежі й Триумфальної арки дуже хотів побачити ще два місця: де сталася трагедія із Симоном Петлюрою і де жила Анна Ярославна. Він узяв мене та мою маму, і ми поїхали до Санліса. Так випадково сталося, що я жила за 15 км від цього містечка. Ми купили квіти й поїхали до пам'ятника Анні Ярославні,

поклали їх, пройшлися вулицями Санліса, знайшли абатство, засноване нею 1060-го, його брама була закрита. Таким чином відбулося моє знайомство з Анною Київською. Нас познайомив мій батько.

В той момент я усвідомила, поруч із яким місцем живу. Місцеві мешканці були обізнані в історії і, дізнаючись, що я українка, розповіли мені про Анну Ярославну. Вони мені казали: «Ваш президент приїжджав відкривати пам'ятник вашій королеві». Мені стало цікаво. І саме тоді один мій друг вирішив познайомити мене з дружиною мера Санліса, також українкою.

Продовження на 4 стор. ▼

Ян ван Скорел, бл. 1530 р., «Марія Магдалина»

Про грішницю і
благовісницю воскресіння
Христового, **стор. 6**

Зустріч у Ватикані

ДВА ДНІ ЗУСТРІЧЕЙ З ПАПОЮ ФРАНЦИСКОМ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Сам Папа, керівники Держсекретаріату Ватикану, префекти чільних дикастерій (міністерств) разом із своїми помічниками протягом двох повних робочих днів по-братерськи слухали і розмірковували над викликами та місією нашої Церкви та країни.

Щоб зрозуміти унікальність цього формату, варто уявити, що президент США, який є політичним лідером 300 мільйонів, а у відповідальності Папи – мільярд католиків, запросив українців на зустрічі з керівниками американського уряду. Відсоткове співвідношення українців в Америці більш-менш відповідає кількості українських греко-католиків в Католицькій Церкві.

Для ватиканських достойників і для нас – єпископів, що уособлювали глобальну Українську Греко-Католицьку Церкву, – це були 12 годин уважного взаємного слухання. Слухання і спокійне пізнання у сучасному світі є справжньою розкішшю. Всі поспішають, хочуть здобути все і одразу, отримати негайний легкий результат, вийти на просте чорно-біле рішення. Ми якось втратили розуміння того, що життя – глибоке і складне, і, щоб зрозуміти людину, місце, ситуацію, треба присвятити чимало уваги, часом потрібні тижні і місяці.

Ми розучилися слухати. Тому стільки людей «купаються» на популізм політиків, стільки дітей виростають невислужаними, стільки жінок вважають, що їхні чоловіки їх не чують, і стільки чоловіків бояться по-справжньому відкритися і розповісти про свої страхи і тривоги. Ми бачимо як в різних країнах, навіть найбільш розвинених демократіях, є глибокі поділи, гострі відчуження, глибокі, хоч і добре замасковані, рани.

Католицька Церква – це глобальна мільярдна спільнота. Якщо зважувати в світських категоріях –

Архиепископ Б. Гудзяк: «Простота спільної кави стала для нас промовистою. Час покаже, які з цієї розмови будуть конкретні плоди»

мати в серці тривоги всього світу. Вражає його безпосередність, простота і доброта. Цей Папа хоче, щоб людина була близько до Бога. Він не терпить помпезності, формалізму і клерикалізму.

Франциск не є політиком, хоча його статус у світовій спільноті вимагає певної дії, яка стосується політичної арени. Він, насамперед, душпастир, який глибоко переймається долями людей. Він і його помічники це ще раз продемонстрували протягом цих двох днів.

Було б добре, щоб інші світові лідери присвятили Україні, українській війні, нашим терпінням і стремлінням стільки часу і уваги. Йдеться не про сухий геополітичний розрахунок, а про увагу, що впливає з правдивої євангельської любові: до відчаю біженця, до самотності молоді людини, до травм тих, хто через війну втратив рідних, до страждань родин, розбитих алкоголізмом, до душевних ран, спричинених розлученнями, поділами і ворожнечами.

Щоб краще розуміти Папу Франциска, варто вміти читати знаки, жести і символи. Кілька разів він наголошував, що він починає і закінчує день з Україною через молитву перед іконою, яку йому подарував Блаженніший Святослав. Він згадав про це на зустрічі з нами: «Знаєте, що мій погляд кожного ранку та кожного вечора лине до ікони Богородиці, яку Блаженніший подарував мені, від'їжджаючи з Буенос-Айреса, щоб перебрати уряд Верховного Архиепископа, доручений йому Церквою. Перед цією іконою я розпочинаю та завершую свій день, ввіряючи ласкавості Богородиці, яка є Матір'ю, вас усіх та вашу Церкву. Можна сказати, що розпочинаю та завершую дні "по-українському", споглядаючи Богородицю». Для уважного ока і серця ці слова Папи показують, наскільки особистим для нього є питання України.

Продовження на 3 стор. ▼

це найбільш тривала організація на землі, яка пережила два тисячоліття безперервної, хоча й буремної, історії. Її «філії» є в кожній країні, її принципи втілені в кожну культуру, ба, навіть більше, вона ці різні культури співтворила. Годі назвати іншу інституцію, що стільки зробила для культури, гуманітарних і соціальних потреб, людського розвитку і миру у світі та душах людей, скільки робить Католицька Церква.

Протягом двох днів, коли ми щиро і чесно представляли її лідерам наші труднощі, виклики, локальні і глобальні перемоги, ми мали також нагоду подивитися на себе збоку. Я думав про те, як три галицькі єпархії з провінційного закутка Австро-Угорської імперії в 1900 році, змогли перетворитися на Церкву, що зараз має 34 єпархії та екзархати у всьому світі.

Думав, яку роль відіграла Апостольська столиця, щоб уможливити наш розвиток. У час, коли ра-

дянська система стирала усі згадки про існування нашої Церкви і старалася знищити самотність народу, культуру і мову, Апостольський Престол підіймав ім'я нашої Церкви, України і українців, надавав структурну підтримку і легітимність українському церковному спільнотному життю.

Саме Ватикан купив для «Наукового Товариства ім. Т. Шевченка» в 1950 році посілість в Сарселі біля Парижа, щоб там наші науковці могли редагувати і видати «Енциклопедію українознавства». Саме Ватикан у різний час і у різний спосіб фінансово підтримував Український вільний університет. Саме римо-католики забезпечували фінансову базу для Патріарха Йосифа Сліпого та його мрії – Українського католицького університету.

Діяльна роль Католицької Церкви є практично у всіх душпастирських, харитативних і освітніх проектах Греко-Католицької Церкви в Україні. Біль-

ше, ніж 1000 українських священників за останні 100 років отримали повні студії, часто здобули і докторати, в інституціях, які утримував Апостольський Престіл.

Підтримка з боку Риму має довгу традицію, а тепер з'являється новий формат – глибинного слухання. Його лідером є Папа Франциск. Сьогодні нести відповідальність за єдність і загальний провід Церкви є неймовірно складно, зокрема через миттєвість і швидкість комунікацій та нашу нервову нетерпелівість, що вимагає негайної реакції і відповіді на кожне питання. Бажано коротко. Папа ж пропонує інший стиль, інше відношення.

Маючи цього року кілька нагод особистого спілкування з ним, можу засвідчити, що він вмів щиро і уважно слухати. В його очах світиться увага, щирість, близькість до убогого, увага до конкретно нашого (мого) болю, незважаючи на те, що Понтифік мусить три-

Зустріч у Ватикані

ДВА ДНІ ЗУСТРІЧЕЙ З ПАПОЮ ФРАНЦИСКОМ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Протягом двох днів очільники Ватикану теж мали нагоду краще пізнати та глибше зрозуміти, чим є Україна, українці і наша Церква. Ми ж намагалися бути добрими комунікаторами.

Чи все сказане? Все почуте? Очевидно, що ні. Однак є надія, що сформувався новий формат розмови. Щирий діалог чи, радше, поліфонія – без діалектики і фейку – у якій домінували повага, гостинність і бажання зрозуміти одне одного. Ми разом молилися і слухали.

Католицька Церква є інституцією Божою і людською. Вона працює з душею і серцем, а не з металом чи каменем. Її зброя м'яка: передовсім молитва, слово, а часом і мовчанка. Зрозуміти силу молитви, слова і мовчанки непросто, особливо, коли вибухають бомби і вирують пристрасті.

Протягом цих двох днів з Папою Франциском і його співпрацівниками ми відчували спілкування від серця до серця. Переконали, що Папа вболіває за долю всіх людей на цій таїнственній, драматичній, глибоко зраненій, але Богом любленій, земній кулі. Він інтенсивно і зосереджено намагається зрозуміти потреби українців від Карпат до Донбасу, від Чорнобиля до Криму, бажання всіх вірних Київської традиції у різних країнах та на різних континентах.

Бог є близько, особливо там, де болить, Його свідки завжди поруч, коли нам непросто. Вони не витрачають час на суперечки, не марнують зусиль на переконання сильних світу цього, а безпосередньо і щиро слухають, стоячи біля нас у солідарності. Ми могли

це бачити в очах Папи, його поставі і безпосередності, коли він тихо пив еспресо, дозволяючи Блаженнішому Святославу і усім нам говорити від імені глобальних українців – від Аргентини до Австралії, від Ванкувера до Флориди, від Лос-Анджелеса до Монреалю, від Сяну до Дону.

Такою ж була постава його співпрацівників. Кардинала Пароліна – держсекретаря, другої особи за відповідальністю у Ватикані. Тихий, усміхнений, привітний, він не боїться зізнатися, якщо чогось не знає. Вправний дипломат, який щиро, без лукавства, прагне будувати мости. Він особисто відвідав Україну вже після початку війни, щоб зблизька побачити, що відбувається.

Кардинала Сандрі – відповідального за Східні Католицькі Церкви, який завжди висловлював глибоку пошану до УГКЦ. Він був у сірій зоні на Донбасі, молився з нами в Зарваниці.

Сказати і почути все за два дні неможливо. Вони є стартом для глибшого пізнання, яке все одно буде неповним, але Господь доповнить все і буде з нами усіма. Це процес йде по висхідній – він символічний і не зупиниться на курії чи на Папі, бо не в них повнота благодаті, а в Бозі Живому.

Проте їхнє свідчення нас зворушило. Простота спільної кави стала для нас промовистою. Час покаже, які з цієї розмови будуть конкретні плоди.

Борис Гудзяк, архієпископ Філадельфійський УГКЦ, президент УКУ, член українського РЕН-клубу. Подано за: «Українська правда»

ЕКЗАРХАТ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ В ІТАЛІЇ

11 липня у Ватикані повідомлено про те, що Папа Франциск створив Апостольський екзархат для українців католиків візантійського обряду, які проживають в Італії. Водночас, Святіший Отець призначив Апостольським Адміністратором вакантного осідку новоствореного екзархату кардинала Анджело Де Донатіса, Генерального Вікарія Його Святості для Римської дієцезії. Новостворена церковна територіальна одиниця охоплює всю територію Італії. Духовну опіку приблизно 70 тисяч вірних, згуртованих у 145-ти громадах, здійснюють 62 священники. Катедральним храмом та осідком Апостольського екзархату буде парафіяльний храм святих Сергія і Ваха в Римі. (о. Тимотей Т. Коцур, ЧСВВ, Радіо Ватикан)

ІТАЛІЯ: 24 РОКІВ УВ'ЯЗНЕННЯ ДЛЯ МАРКІВА

Суд в італійському місті Павія визнав винним і засудив до 24 років ув'язнення воїна Національної гвардії України Віталія Марківа, обвинуваченого у причетності до загибелі італійського журналіста Андреа Роккеллі під Слов'янськом у 2014 році. Це вперше за кордоном засудили українського воювача, який обороняв Україну від агресора. Згідно з позицією захисту, немає підтверджень, що Роккеллі та його супутник росіянин Андрей Міронов загинули внаслідок обстрілу саме з українського боку. Водночас обвинувачення вимагало визнати Марківа винним і засудити його до 17 років ув'язнення. Віталій Марків перебуває за ґратами з 30 червня 2017 р., коли його заарештували в аеропорту Болоньї. Звинувачення проти Марківа базуються на свідченнях французького журналіста Вільяма Рогелона, який був разом з Міроновим та Роккеллі біля пагорба Карачун під Слов'янськом і якому єдиному вдалося вижити. (Радіо Свобода; Збруч)

РУСПРОПАГАНДА І УКРАЇНЦІ

В Конгресі США проходять слухання щодо протидії російській пропаганді, котру вважають найбільшою небезпекою століття. Ще раз: найбагатша і найсильніша країна світу з потужними незалежними власними ЗМІ (і мінімальним впливом закордонних), вкрай стурбована втручанням руспропаганди. А в Україні, котра є головним об'єктом втручання кремлівського агітпропу, з її олігархічною і відверто промосковською власністю на медіа, тотально залежним і корумпованим журналістським цехом, переважна більшість населення переконані, що володіють об'єктивною картиною стану суспільства, реальних досягнень та прорахунків влади, боротьби з корупцією та об'єктивно оцінюють реформи, проведені владою, яка була донедавна центральним ворогом Кремля і джерелом його найсерйозніших проблем. Не буває більш наочної демонстрації дії ефекту Даннінга-Крюгера, коли він досягнув 73 відсотків загалу. (Карль Волох, з персональної сторінки у Фейсбуці)

ВІСТІ ПРО ОЛЕГА СЕНЦОВА

Російський режисер Аскольд Куров відвідав українського політв'язня Олега Сенцова, ув'язненого в Росії. Їхня зустріч тривала близько 4 годин, говорили переважно про кіно. «Про свій побут він [Сенцов-Ред.] говорити не любить, бо, каже, кожен наступний день схожий на попередній. Проте він навчився працювати й писати в таких умовах, незважаючи ні на що. Увесь свій вільний час він витрачає саме на роботу над своїми новими сценаріями та книгами», – розповів Куров. Новини Сенцов отримує переважно з листувань. «Йому дуже багато пишуть, і він намагається усім відповідати», – сказав Куров. У травні 2014 Сенцова затримала окупаційна влада Криму. Кінорежисера звинуватили у нібито тероризмі та незаконному зберіганні зброї. У серпні 2015 року його засудили до 20 років ув'язнення. Його етапували до колонії «Білий ведмідь» в місті Лабитнангі, де нині він відбуває покарання. (5 Канал)

У ПРАЗІ ВІДКРИЛИ ВИСТАВКУ МАЛЮНКІВ СУЩЕНКА

Виставку творів українського політичного в'язня в Росії, кореспондента агентства «Укрінформ» Романа Суцненка відкрито на вуличних стендах біля посольства України у Празі. Власного кореспондента «Укрінформу» у Франції, порушуючи міжнародні правила, затримали 30.09.2016 р. в Москві, куди він прибув із приватною поїздкою. Йому висунули обвинувачення у «шпигунстві», а в червні 2018 р. Суцненко засудили до 12 років ув'язнення. (Укрінформ)

США: ДАНІ СОЦМЕРЕЖ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ВІЗИ

Держдепартамент США запровадив нові правила отримання американської візи. Відтепер очікувати її отримати мають надати інформацію про свої акаунти в соціальних мережах, а також номери телефонів за останні п'ять років. Посилення правил пояснюють необхідністю «виявляти терористів та інших небезпечних осіб», щоб не пускати їх в країну. Представник Держдепартаменту також повідомив, що у заявника є можливість вказати, що він не користується соцмережами, але якщо перевірка встановить, що він збрехав, то на нього чекають «серйозні наслідки». В Американському союзі захисту громадянських свобод заявили, що «немає жодних доказів справедливості і ефективності моніторингу соціальних мереж». Правозахисники побоюються, що люди будуть змушені піддавати себе цензурі в інтернеті. (Радіо Свобода)

ХТ

ЗУСТРІЧ ПАПИ РИМСЬКОГО З ПРОВОДОМ УГКЦ

У Ватикані вперше відбулася дводенна (5–6 липня) зустріч Папи Римського із проводом УГКЦ та очільниками окремих дикастерій Римської курії на тему ситуації в Україні. На думку спостерігачів, це був той випадок, коли формат розмови став важливішим за її зміст. Конкретних підсумків такого широкого спілкування наразі не повідомляють. Єдиним конкретним результатом можна вважати звернення Папи до Глави Церкви, її постійного синоду і митрополитів УГКЦ.

Напередодні неординарної зустрічі у Ватикані керівництво УГКЦ заявляло про обговорення багатьох питань без табу стосовно суспільно-політичної, гуманітарної і релігійної ситуації в Україні. За даними преси, однією із провідних мала бути тема про визнання статусу патріархату УГКЦ. Як зауважив Глава УГКЦ Святослав, вони просять Папу про це на кожній зустрічі.

СЛОВО ПАПИ

На початку зустрічі 5 липня Папа Франциск звернувся зі словом підтримки та настанови до провідників УГКЦ, яких він запросив на «братерський обмін думками». У своєму зверненні Папа практично оголосив план дій для найбільшої східної католицької Церкви, що об'єднує понад 5,5 мільйонів вірян у світі.

Продовження на 4 стор. ▼

ЗУСТРІЧ ПАПИ РИМСЬКОГО З ПРОВОДОМ УГКЦ

▼ Продовження. Початок на 3 стор.

Мандат від глави Апостольської столиці зводиться, по суті, до двох речей: нести християнську надію у конфліктних ситуаціях та розвивати синодальність (внутрішній діалог і єдність) Церкви.

Папа насамперед говорив про важку й делікатну ситуацію, яку 5 років переживає Україна, та конфлікт, «обтяжений пропагандистськими фальсифікаціями і різномірними маніпуляціями зі спробою втягнути релігійний аспект». Він сказав

про «гібридний конфлікт», в якому «найслабші та найменші платять високу ціну». Вкотре засвідчивши близькість до українців, Папа Бергольйо згадав про свого вчителя владику Степана Чміля та про те, що починає і закінчує день «по-українськи»: молиться перед іконкою Богородиці, яку подарував йому Верховний Архієпископ Святослав.

«НЕСТИ НАДІЮ І ЄДНАТИСЯ»

У чому полягає завдання

Церкви в конфліктних ситуаціях? Передусім, говорить Франциск, слід «давати свідчення християнської надії». На його думку, «у важкі хвилини ще більше, ніж у хвилини миру, пріоритетом для віруючих є перебувати в єдності з Ісусом, нашою надією».

Як приклад такої єдності і надії Папа згадав мучеників УГКЦ, «які горнучись лише до Господа Ісуса, відкинули логіку світу, згідно з якою насильством відповідають на насильство, написали

своїм життям найсвітліші сторінки віри: вони є плідним засівом християнської надії». Папа заохотив присутніх мати пріоритетом у своїй діяльності молитву, духовне життя та бути близькими до «брата, який страждає».

Наступний важливий момент у зверненні Папи стосується синодальності. «Не вистачить мати Синод. Слід бути синодом. Церква потребує живого діалогу пастирів між собою та між пастирями й вірними», – зазначив Папа Франциск.

Він зауважив, що УГКЦ має чітке синодальне вираження, тобто є зібрання Синоду єпископів, але йдеться про щоденний синод (обмін думками і досвідом), «щоб прямувати вперед разом не лише з тими, хто думає так само, бо це легко, але з усіма віруючими в Ісуса». Синодальність – це також долучати і вислуховувати мирян як повноправних членів Церкви, додав Папа. [...]

Наталка Кудрик,
кореспондентка Радіо
Свобода в Італії

ХТ

МАЄМО У ВАТИКАНІ БАГАТО ВОРОГІВ

Два дні у Римі тривала зустріч Папи Франциска із Главою та єпископами УГКЦ. Українців було запрошено до Папи одразу після того, як той зустрівся із президентом Росії. Греко-католики їхали до Святішого Отця з надією вирішити питання надання Церкві статусу патріархату. Однак повертаються додому з порожніми руками. І цього разу вони відчули, як багато ворогів має УГКЦ та загалом Україна в Апостольській столиці.

Під час дводенної зустрічі Папи Римського Франциска з ієрархами УГКЦ. Ватикан, 5 липня 2019 р.

домив кореспондент Радіо Свобода у Римі.

«Це мрія греко-католиків [отримання статусу патріархату]. Але ця зустріч – лише проміжний етап для того, щоб у майбутньому отримати щось дійсно велике. Нині УГКЦ має дуже сприятливу нагоду відкрито говорити з Папою. З боку Папи це стало демонстрацією великої довіри до УГКЦ, він усе керівництво запросив до розмови, не лише блаженнішого Шевчука. Це – не просто дипломатичний сигнал. Папа запросив усіх очільників УГКЦ говорити про украї-

їнську ситуацію, чого досі не було. Але це – приватна зустріч, і ми не дізнаємося особливих подробиць про зміст розмови», – сказав Радіо Свобода Андреа Гальярдуччі, оглядач видання Catholic News Agency.

Експерт зауважує, що на нинішньому етапі дуже завчасно сподіватися і на визнання патріаршого устрою Церкви, і на візит папи Франциска до України. За складної геополітичної та релігійної ситуації Ватикан не буде робити рішучих кроків. Йдеться насамперед про гостре військове про-

тостояння між Україною й Росією, назрівання внутрішнього розколу у новоствореній ПЦУ і розрив між РПЦ та Константинопольським патріархатом через надання томосу ПЦУ.

НЕДОЛІКИ УКРАЇНСЬКОЇ ДИПЛОМАТІЇ

Та головною перепороною у просуванні українського питання у Ватикані вважають Москву і відповідно РПЦ, але не тільки. Поширена думка, що бракує також активної дипломатичної роботи з боку української держави.

«Українська держава мала би більше підтримувати УГКЦ. Чільні представники РПЦ приїздять без запрошень до Ватикану, за нашими спинами проводяться зустрічі, домовленості якісь, а наша слабка дипломатія, передусім з боку держави України, не встигає на це реагувати», – сказав не названий у матеріалі представник греко-католиків.

Він додав, що УГКЦ, зі свого боку, дуже актуалізує увагу на колишніх стражданнях Церкви, її важкій історії. Це добре, але це наша чеснота, ми демонструємо відданість Папі – та це не аргумент боротьби за визнання.

«Треба ці питання ще дуже досліджувати, виробляти стратегію наближення до Апостольської столиці, бо ми маємо всередині Ватикану багато ворогів. Треба вести роботу знизу і з'ясувати, коли і за яких умов УГКЦ може отримати патріархат», – сказав співрозмовник Радіо Свобода. Він називає дуже позитивним факт тісного діалогу Папи Римського з ієрархами УГКЦ, однак старань лише греко-католиків, на його переконання, не достатньо.

Подано за: «Третє око»

АННА КИЇВСЬКА ОБ'ЄДНУЄ

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

Я відправила їй повідомлення на телефон, і вона мені передзвонила, була щаслива, що є ще одна українка у Франції. Так ми познайомилися з Анною Кантер, вона тоді збиралася у свою першу подорож до Киє-

ва. Кантер із тих українок, які народилися за кордоном, підтримували рідну мову й культуру, але ніколи не були в Україні.

► **Як виник Центр Анни Ярославни в Санлісі й чи справді спочатку на**

пам'ятнику Анні була інша вивіска?

В. Деллінжер: В абатстві, яке створила Анна, стояв перший їй пам'ятник. Усе-таки варто згадати, що пам'ять про неї протягом тисячоліття зберегли французи, а не

українці. Українці знали мало.

Вивіска на пам'ятнику Анні була така: «Anna de Russie», тобто «Анна Руська», але нам відомі маніпуляції довкола слів «руська» та «російська». Французи знали

Анну, але її історичних імен було чимало. Сьогодні історики вже сходяться на думці, що правильно її називати Анна Київська, тому що тоді була Київська Русь і Анна була родом із Києва.

Продовження на 5 стор. ▼

АННА КИЇВСЬКА ОБ'ЄДНУЄ

Незважаючи на вивіску, керівники абатства знали, що це українська постань. А коли сформувалася Греко-Католицька Церква у Франції й навколо неї почала формуватися громада, то люди згадали про Анну Ярославну. Тоді директор лицею святого Венсана, коли побачив українську спільноту в Санлісі, сказав такі слова: «Я чекав на вас усе своє життя». До нього приходили представники російської діаспори й хотіли правити служби за Анну, а він відповідав їм: «Вона не російська, а українська, я не можу вам дозволити тут правити за неї». Це хороший урок для нас, українців: дуже часто нас чекають, а ми не з'являємося. Як любить повторювати владика Борис Гудзяк: «Важливо, щоб голос України звучав». Нам потрібно свідчити. Владика ще любить казати іншу фразу: «Пам'ятайте, що нашою першою емігранткою була Анна Київська – королева Франції».

Центр постав тоді, коли ми познайомилися з Анною Кантер, зі священником із єпархії святого Володимира та з українським адвокатом Степаном Донюковським. Під час сніданку зі Степаном у мене виникла ідея викупити будівлю на вулиці, де засноване абатство, і створити там український центр, адже в нас є архіви Товариства Шевченка. Він подивився на мене з подивом. Але ідея була озвучена. Я була в тій будівлі й давно виношувала цей задум. Тож ми зателефонували Анні Кантер, вона, своєю чергою, – приватній компанії, яка продавала шматок землі, де був госпіталь і церква. Там відповіли, що церква все ще продається і коштує €200 тис., дуже втішившись, що хтось хоче її купити. Бо йшлося не лише про те, щоб її купити, а про те, щоб там щось зробити.

У нас дуже швидко сформувалася команда, а за три дні владика Борис уже правив свою першу літургію в Парижі. Ми прийшли до нього й розповіли про ідею. Тоді на проповіді він сказав, що не знає, чому Господь відправив його до Франції, але очевидно, що він має для нього якусь місію. І, коли владика вийшов із нами привітатися, ми звернулися до нього: «Владико, ви сказали, що не знаєте, яку місію приготував вам Господь, а ми зна-

ємо: заснувати український центр» (сміється).

Тепер працює і церква, і центр. У церкви своє життя, там відбуваються богослужіння, проходять свята, вона є нашою духовною підтримкою. А Центр Анни Ярославни – це незалежна історія. Ми європейська неурядова організація і цими роками організували концерти, конференції, різноманітні заходи, нас відвідали десятки важливих людей із різних країн. У нас грав Кирило Карабиць, Оксана Караванська робила дефіле, із Владом Троїцьким ми організували конференцію про Україну soft power, у нас був Святослав Вакарчук, а також Петро Порошенко, Віктор Ющенко, усі наші міністри. Ми багато працювали з французькими культурними діячами, дипломатами, перекладали книгу про Малевича французькою тощо.

Це була така місія культурної дипломатії, але коли ми побачили, що постаттю Анни Ярославни зацікавлюються «сильні світу цього», то зрозуміли: потрібно підтримати Україну на її шляху до євроінтеграції і бути гідними спадкоємцями Анни Ярославни. Це хороша тема для розмови з журналістами, політиками, лідерами думок, яка показує, що ми були співзасновниками Європи.

І що цікаво, такий далекий союз, як в історії Анни у Франції, більше ніколи не повторився. Важливість України-Київської Русі тоді була стратегічною. Її зв'язки з Візантією, християнство, нероздільне тоді. Анна була внучкою Володимира Великого, а її чоловік походив із династії Капетингів, яка правила Францією 500 років. Вона стала вдовою і вийшла заміж вдруге, невідомо, чи це було кохання, чи радше питання безпеки, але її другий чоловік був на той час найзможнішим магнатом після короля. Її син, коли виріс, також довгі роки залишався при владі, а вона при ньому матір'ю-королевою, підписувала документи й була дуже впливовою. Анна була справжнім регентом, попри те що якийсь час її намагалися замалювати під образ «красивої тендітної жінки». Вона справді була такою, але мала й силу. Ми також тендітні, не станемо потужної організації, не маємо мільйонних бюджетів, але хочемо впливати.

Пам'ятник Анні Ярославні в Санлісі, монастир св. Вікентія. «Анна Київська, королева Франції», відкрито у XVII ст. (Вікіпедія)

► Якою була еволюція Центру Анни Ярославни від 2012 року до нині?

В. Деллінжер: Коли до нас прийшов із першим офіційним візитом президент Порошенко й президент Макрон був вимушений нагадати, що Анна Київська українка, Порошенко особисто підтримав нас зі свого фонду. Це змусило нас переосмислити значення королеви загалом. Вона вже не просто історична постань, а символ нашої тисячолітньої історії, та нас чомусь постійно намагаються переконати, що то не наша історія. Але вона наша, і ми маємо таке саме право існувати, як й інші 200 країн на цій землі. Ми не вимагаємо більшого, але й відмовляємося мати менше, хочемо жити зі своїми правами й обов'язками. Не забуваймо про останнє, бо в нас часто кажуть про права, але нехтують обов'язками.

Коли йдеться про міжнародну організацію, то завжди цікавляться, ким вона фінансується. За нами не стоять жодні олігархи. Коли ми купували цю будівлю, то люди склалися – від €10 до десятків тисяч, хто скільки міг. Окремі

бізнесмени, окремі люди, зокрема з діаспори, давали більше, виписували чек або пропонували готівку. До нас навіть підходили студенти, які казали, що не можуть дати багато, але жертвували €10–20, і це важливо. Сьогодні так само твориться історія.

Ми запустили кампанію, що триватиме певний час, вона має назву «Анна Київська – нове тисячоліття». Перший захід відбувся торік у Києві, прийшло 250 політиків, бізнесменів, культурних діячів, лідерів думок. Зібрали 5,5 млн. грн і витратили їх на початок реставраційних робіт. Скоро завершимо роботу над входом до культурного центру. Протягом року ми провели кілька заходів (дні пам'яті Голодомору, дні Анни Київської), розробили стратегію на наступні роки, зняли VR-відео трьома мовами про Анну, яке подивилося півмільйона людей. Ми хочемо, щоб це відео використовували в школах. Також відбулася перша резиденція в Центрі. Ми є європейським think tank (аналітичним центром) з українським корінням. Тобто кожна держава, яка себе поважає, незалежно від виборів (які завжди відбуваються) створює систему організацій, форумів, зустрічей, що є сталими.

Щоб підтримати європейську стратегію, ми створили дві міжнародні структури. Це Наглядова рада, яку очолив Борис Гудзяк. Попри те, що він тепер митрополит у Філадельфії, цей проект лишається за ним. Також є Програмна рада, яка вже більше залучена до деталей процесу. Це представники think tank зі світу: із Польщі, Швеції, Великої Британії, України, Франції та інших країн. Програму вже розроблено на два роки. Також хочемо продовжувати напрям резиденцій. Навесні відбулася перша резиденція, яка виявилася унікальною, бо її модерував сам владика Борис, вона проходила в єпархіальному домі в Парижі.

Цьогорічна тема нашого Центру – незручна спадщина. У кожній країні є така: це війни, голодомори тощо. Двоє філософів та істориків Ярослав Грицак і Кшиштоф Чижевський займалися дослідженнями. Кшиштоф погодився модерувати наступну резиденцію.

► Була велика хвиля російської пропаганди щодо постаті Анни Ярославни, де її нази-

▼ Продовження. Початок на 1 стор.

вали «русской княжной», як варто на це реагувати?

В. Деллінжер: В історії людства є два поняття: правда та брехня. Але є ще й історичні факти. Ми не можемо переписувати історію. Україна відреагувала на декларації РФ, тоді приїхав президент, який попросив французького президента висловитися на підтримку Анни Київської. Наш Центр носить ім'я Анни Київської, і ми говоримо від імені України та українців (не уряду України) так само, як роблять інші неурядові організації по всьому світу, наша позиція – це наша праця. Щоразу нервуватися через провокації не вистачить життя. Потрібна робота, саме тому ми залуцаємо різних людей до нашої діяльності й підтримки Центру.

Наша праця на десятиліття, бо коли ти маєш шанс працювати над проектом, який називається «Нове тисячоліття», то мусиш дивитися вперед. Ключовий момент – важливі люди та людські стосунки, на них усе тримається. Бажано, щоб люди об'єднувалися довкола спільної мети. Анна Київська – постань, яка об'єднує. Плануємо розвивати напрям історичних досліджень Київської Русі, можна було б створити окрему стипендію на це для різних національностей.

► Як ви пояснили б сучасній молодій людині, чому Анна Ярославна важлива?

В. Деллінжер: Анна була класною жінкою, таких тоді було небагато. Вона хороший приклад. Нині ми маємо безвіз, тоді також був безвіз, і вона ним користувалася. Історик Філіпп Делорм, дослідник Анни Київської, добре сказав, що нам потрібні в житті орієнтири. Анна Київська – це приклад надихаючого лідерства. Я хотіла б, щоб молоді хлопці й дівчата, проїжджаючи повз Санліс чи подивившись фільм про Анну на айфоні, прочитавши про неї з паперу чи в телефоні, зрозуміли, якою вона була цікавою, що вона любила досліджувати світ, була відкритою. Це приклад людини, яка покинула свою землю, своє оточення, приїхала до Франції й показала себе з найкращого боку. Активна позиція допомогла їй прожити насичене життя. Люди були їй вдячні й тисячу років молилися за неї. Будьте як Анна!

Катерина Гладка,
«Тиждень.іа»

МАРІЯ МАГДАЛИНА – ГРІШНИЦЯ І БЛАГОВІСНИЦЯ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО

Безпосередньою причиною публікації став випадковий перегляд телепередачі про Марію Магдалину. Скориставшись цією нагодою, вирішив якомога більше розповісти про життя та віру цієї дивовижної християнки, що, за словами Андрія Йосафата Григорія Труха, ЧСВВ, стала «однією з найбільш зворушливих історій, що їх подає нам Святе Письмо». Про неї, до речі, говорять всі чотири євангелисти.

За підрахунками укладача і відповідального редактора Повної симфонії до Святого Письма Старого та Нового Завіту (Львів, Свічадо, 2004) Павла Смука, Марія Магдалина тут згадується 11 разів. Як стверджують більшість біблієзнавців, Святе Письмо містить також оповіді, в яких не називається повністю її ймення, але в них теж йдеться про Марію Магдалину. Скажімо, євангелист Лука розповідає про одного фарисея, який запросив Ісуса Христа до себе на гостину. Увійшовши в його дім, Ісус сів до столу. «А жінка, що була в місті, грішниця, довідавшись, що Він сидить при столі в домі фарисея, принесла в алебастровій посудині миро; вона ззаду припала до Його ніг, плачучи, почала обмивати Його ноги слізьми та обтирати волоссям своєї голови, і цілувала Його ноги та мстила миром.

Побачивши це, фарисей, що запросив Його, міркував собі й казав: Коли б Він був пророком, то знав би, хто і яка ця жінка, що доторкається до Нього, – що вона грішниця! Ісус у відповідь промовив до нього: Симоне, маю тобі щось сказати. А він промовив: Кажі, Учителю!

Були в одного лихваря два боржники: один був винен п'ятсот динарів, а другий – п'ятдесят. Оскільки вони не могли віддати, то обом подарував. Отож, котрий з них більше любитиме його? У відповідь Симон сказав: Думаю, що той, якому більше подарував. І Він сказав йому: Правильно ти розсудив.

Обернувшись до жінки, Він сказав Симонові:

Чи ти бачиш цю жінку? Увійшов Я до твого дому, а ти води на Мої ноги не дав; а вона слізьми полила Мені ноги й волоссям своїм обергла. Поцілунку Мені ти не дав, а вона, відколи ввійшов Я, не перестала цілувати Мої ноги. Голови Моєї ти оливою не намастив, а вона миром намастила Мені ноги. Через те кажу тобі: Прощаються її численні гріхи, бо дуже вона полюбила; а кому мало прощається, той мало любить!

А до неї Він промовив: Прощаються твої гріхи! Ті, що сиділи при столі, почали міркувати собі: Хто ж Він, що й гріхи прощає? Він же сказав жінці: Твоя віра спасла тебе; іди в мирі! (7:36–50)».

Подаючи згаданий текст Святого Письма, А. Й. Григорій Трух, ЧСВВ у книзі «Життя Святих» (Торонто, 1958) зазначає, що «жінка, що з нею познайомлює св. євангелист Лука своїм оповіданням, називалася Марія. Походила вона з місцевини Магда, що лежала на західній бережжі Галілейського озера, і тому була відома як – Марія Магдалина. Була вона сестрою побожного Лазаря й Марти. В час Христового виступу з прилюдним навчанням вони проживали на своєму хуторі в Бетанії (Витанії) біля Єрусалиму».

Марія Магдалина відзначалася неабиякою красою й запальною вдачею. Це завело її у середовище молодих чоловіків, що навчили її безтурботно забавлятися. Не маючи над собою опіки побожних батьків (їх вона дочасно втратила), стала невдовзі загально відома із-за свого легковажного

Альберт Едельфельт (1854-1905), «Христос і Магдалина», 1890 р.

життя-буття. Через лихе товариство й грішну привичку вона стала вельми свавільною жінкою. Саме з неї, як довідуємося відповідно від євангелистів Луки (8:2) та Марка (16:9) після оздоровлення Ісусом Христом від злих духів і хвороб «вийшло сім бісів». Можливо, що в часи такого життя Марія Магдалина залишила рідну хату й проживала окремо від брата Лазаря й сестри Марти. Вони ж надзвичайно боляче відчували грішне життя своєї сестри та постійно молилися за її навернення. Власне, з того часу Марія Магдалина стала вірною ученицею Ісуса Христа і разом із іншими жінками всіляко турбувалася про Ісуса Христа та Його учнів (Луки 8:3).

Коли Ісус Христос викладав народові свою науку, Марія Магдалина спочатку не звертала на неї уваги. Згодом чутка про слова правди й різні дива Ісуса Христа розійшлися по світу. Якось і їй трапилася нагода серед

великого натовпу людей прислухатися до Христового вчення й Божа ласка почала діяти. Так, спочатку з неї «вийшли сім бісів», а згодом Христове слово, наче зерно в добрій ріллі, глибоко запало в душу Марії Магдалини. Вона задумалася над своїм життям, почала соромитися його, плакати й каятися. Невдовзі прийшов час, коли жінка розірвала будь-які стосунки із грішним товариством та в покорі повернулася до Лазаря й Марти. Колишня грішниця Марія Магдалина навернулася. Ймовірно, що під час гостини у фарисея Симона, коли вона слізьми зливала Ісусові ноги, Марія Магдалина вже була іншою особою. Ісус Христос це знав і з великою любов'ю оправдав її.

У часи трилітньої апостольської мандрівки Ісус Христос неодноразово гостював у Лазаря та його сестри Марти. Серед них була й навернена Марія Магдалина. **Про одну з таких зустрічей розповів**

євангелист Лука: «А як ішли вони, і Він сам увійшов до якогось села, то одна жінка, на ім'я Марта, прийняла Його [до свого дому]. Мала вона сестру, що звали Марією, яка, сівши біля ніг Господа, слухала Його слова. А Марта клопоталася різним приготуванням; тож спинившись, сказала: Господи, чи Тобі байдуже, що моя сестра залишила мене саму служити? Скажи їй, щоб мені допомогла! У відповідь Господь сказав їй: Марто, Марто, ти журишся; клопочеш багато чим, а потрібне – одне. Марія ж вибрала кращу частку, яка не відбереться від неї!» (10:38–42).

Про цей же випадок розповідає св. євангелист Матвій: «...Коли Ісус був у Витанії, в домі Симона прокаженого, до Нього підійшла жінка, що мала алебастрову посудину з дорогоцінним миром, і коли Він сидів, вилила Йому на голову. Побачивши це, учні обурилися і сказали: Навіщо така даремна трата? Адже це можна було дорого продати і роздати бідним! Зрозумівши, Ісус сказав їм: Нащо докоряєте жінці? Вона зробила Мені добре діло; бідних мені завжди маєте з собою, а Мене не завжди маєте. Зливши миро на Мое тіло, вона вчинила це на Мій похорон. Запевнюю вас: де тільки буде проповідуватися ця Євангелія в усьому світі, буде розповідатися і про те, що вона зробила, на згадку про неї» (26:6–13).

Наведу один із коментарів до цієї події: «Помазання Ісуса Марією було великою жертвою, оскільки миро або парфуми були дуже дорогими. Вона знала, що можливість виявити відданість Ісусу незабаром закінчиться, отже вона використала ту можливість, яку мала. Її віра та відданість Господу є найкращим прикладом того, що Бог хоче бачити у віруючих. Ось чому Ісус сказав, що її прояв любові буде оповідатись всюди, де проповідуватимуть Євангелію» (Біблія з коментарями. – Київ, 2006).

Продовження на 7 стор. ▼

МАРІЯ МАГДАЛИНА – ГРІШНИЦЯ І БЛАГОВІСНИЦЯ ВОСКРЕСІННЯ ХРИСТОВОГО

▼ Продовження. Початок на 6 стор.

Читаючи далі Святе Письмо, дізнаємося, що Марія Магдалина разом із іншими жінками супроводжувала Ісуса Христа до Єрусалиму. Вони були присутні під час розп'яття (Матвія 27:55, 56), брали участь у похованні Ісуса (Матвія 27:61; Марка 15:47), а у неділю, несучи задалегідь приготівані пахощі та миро, щоби намазати тіло Ісуса, побачили, що гробниця пуста (Марка 16:1–5; Івана 20:1). Це сталося «вдосвіта» (Матвія, Івана), «на світанку» (Марка), «дуже рано» (Луки). Різні відтінки часу свідчать, що жінки-мироносиці відправилися в дорогу затемна і прийшли до гробу приблизно до сходу сонця. Вони замешкували на віддалі

3–4 кілометрів або більше одна від одної; деякі з них прийшли із Витанії, інші із Єрусалиму. Ангели в людських іпостасях очікували їх біля гробниці, щоби вітати жінок, відтак, провели їх у середину місця поховання тіла Христа, пояснили їм, що Ісус Христос воскрес із мертвих. Після цього як Марія Магдалина повідомила про це учням Христа, вона ж першою удостоїлася зустріти Воскреслого Ісуса. [...]

Як перша благовісниця воскресіння Христового, мироносиця Марія Магдалина визнана Святою Церквою Рівноапостольною. Після вознесіння Господа на небо Марія Магдалина разом із Божою Матір'ю – Пресвятою Богородицею залишалась з апостола-

ми в Єрусалимі. Відтак, для проповіді віри Христової відвідала чимало міст, у тому числі й Рим. Тут, за давніми переказами, із словами: «Христос Воскрес!» піднесла червону крашанку імператорові Тиверію і звинуватила перед ним Пилата в хресній смерті Спасителя. Після цього християни дарують одне одному крашанки у свято Воскресіння Христового.

Із Риму Марія Магдалина попрямувала в місто Ефес до Івана Богослова, допомагала йому проповідувати віру Христову. Там вона й закінчила своє земне життя.

У IV ст. отці й учителі Церкви Христової Амвросій (340–397), Іоан Золотоуст (350–407), Аврелій Ав-

густин (354–430) та інші прославляли Рівноапостольну Марію Магдалину у своїх численних проповідях. У V ст. за часів грецького імператора Льва I моці її перенесені із Ефеса до Константинополя (Короткі відомості про свята Православної Церкви, Київ, 1993). За іншими даними, ще у середині VII ст. показували гробницю Марії Магдалини в Ефесі, а за часів Лева Мудрого (886) її моці із Ефеса перенесли до Константинополя (Біблейская енциклопедия. – М.: Терра, 1991).

А. Й. Григорій Трух, ЧСВВ говорить про кілька передань, що згадують життя Марії Магдалини в різних місцевостях. Одне передання подає нам вістку, що вона вела до са-

мої кончини надзвичайно суворе, покайне життя. Згідно з ним, св. Августин стверджує, що Марія Магдалина «плакала не тільки в домі Симона прокаженого, вона плакала й по Зісланні Святого Духа, бо безнастанно жалувала, безнастанно оплакувала через ціле життя свої давні гріхи». [...]

Поханування св. Марії Магдалини маємо 4 серпня. Тропар Свята: *За Христом, що для нас від Диви народився, чесна Магдалина Маріє, ти послідувала, заповітів і науки Його додержуючи. Тому сьогодні, святу твою пам'ять шануючи, прощення гріхів за твої молитви одержуємо.*

Степан Боручький, «Вголос»

XI

ДУЖЕ СИЛЬНА «П'ЯТА КОЛОНА»

Ігор Калинець, с-на з родинного архіву

9 липня поет, прозаїк, політичний в'язень радянських таборів Ігор Калинець святкував своє 80-річчя. До арешту, 11 серпня 1972 року, він розповсюджував самвидав – у такий спосіб побачили світ перші його поетичні збірки. Про письменника кажуть, що він сам «ніколи не став на коліна перед злом» і іншим не дав цього зробити. Що для Ігоря Калинца значить поетичне слово? Чому в 1980 році перестав писати вірші? Про це – у розмові кореспондента Радіо Свобода з письменником.

на вулицях. Переважно було російське середовище.

Я обрав для навчання українську філологію, але тоді в університеті була більш потужна російська, заможніші там були класи. У нас сільські дівчата вступали, а там – панни міські. Поступово все пізнав український Львів, нав'язував знайомства з людьми, про яких знав, що вони свої люди. Так і обростало мое

середовище, і я бачив, що Львів не зовсім чужий. В університеті була така політика, що не конче можна було декларувати свою національність і вимагати, відповідно, обслуги такої. Але університет, попри все, був українським. Потім вливалися у місто люди з села, можливо, не така інтелігенція, як хотілось, але відчувалось, що Львів поступово українізується.

► **Чи поезія була для вас у той час своєрідною внутрішньою міграцією, де ховались від світу?**

І. Калинець: Це не була для мене внутрішня міграція, бо я писав, щоб мене таки чули. Робив книжечку, поширював її. Панство запрошувало по хатах, збиралося нас там по 15–20 осіб, щоб я читав вірші. Я не підписував собі вироку, що мене ніхто не знає. Навпаки, я старався якнайбільш ширше популяризувати себе як поета. А це не дуже подобалося владі. Це були 1960-ті роки.

► **Ваші перші книжки виходили самвидавом.**

І. Калинець: Друковані на машинці, дещо писане від руки. Була у Львові Христя Підсаднюк, яка передруковувала все. Мене з нею познайомив Ярослав Лемик, який формував мої збірочки. Це було окреме видавництво, де Христя друкувала мої вірші, а Ярослав робив обкладинки, а часом

це були навіть гарні видання. Вони так розійшлися, що не знаю, куди. Гірші варіанти з того самвидаву збереглися.

► **А часто виправляли, коли перечитували вірш?**

І. Калинець: Дуже покреслені мої чернетки були. Я шукав різні варіанти слів і висловів, тому дуже багато таких покреслень. Писалось мені легко. І формувалась кожна книжечка легко. Я придумував собі ідею – і навколо неї робив книжечку. Мені було важливо, щоб не були порожні слова, щоб щось внести тим віршем – розповідь про історію, місто, Україну, тобто, то не була порожня забава. Хоч я, так би мовити, не вважав себе поетом-трибуном, що мусить так чи інакше бути сказано, я був далекий від способу писання Василя Симоненка, такого політичного поета, але завжди мусів щось дати, якийсь момент, висвітлити ситуацію. То була громадянська лірика.

► **У розмовах, ваших публіцистичних статтях багато є про Богдана Ігоря Антонича. До того ж, саме з дружиною Іриною Калинець ви розшукали могилу поета на Янівському цвинтарі у Львові. Антонич сформував вас як поета?**

І. Калинець: Дуже багатьох поетів любив. Кожен щось мені давав, щось я від них читав, якийсь образ брав.

Богдан-Ігор Антонич дав мені уявлення, як має виглядати поетична книжка, я побачив його збірки, присвячені одній темі, образу, теж пробував наслідувати це. Звичайно, тієї філософської глибини у моїх поезіях не було, як в Антонича, але була принаймні така формальна побудова збірки. Після того, як я прочитав вірші Антонича, змінилось розуміння поезії, метафоричність, образність поета мала для мене якість великого значення. Я почав писати розділами, циклами. Багато підкреслювали, що я подібний до Антонича, метафори і так далі. У кінці 1980-х років у Львові почалося національне відродження саме з Антонича. У 1987 році, у день 50-річчя від дня смерті поета, люди зібрались вперше біля його могили. Вирішили зробити фестиваль поета на площі, що на вулиці Чайковського. Тоді зібралося до тисячі людей. Поети читали поезію. По суті, це була перша велика демонстрація у Львові без дозволу влади.

► **17 поетичних збірок ви видали і раптом в один день сказали, що не будете більше писати поезію. Чому?**

І. Калинець: Це було у 1980 році. Я побачив, що все повторюється, тобто те, що було в 1960-х роках, а це і тематика, і у самому суспільстві нічого не змінилось.

Продовження на 8 стор. ▼

ДУЖЕ СИЛЬНА «П'ЯТА КОЛОНА»

▼ Продовження. Початок на 7 стор.

Треба було так само шукати щось в поезії, щоб було не подібне, а це складно. Я перестав писати. Формально я вже все, що міг, виклав, різні способи віршування. Була книжка присвячена Валентину Морозу, Аллі Горській, ще кільком відомим людям. Сідати за ту саму тематику було нелегко. У 1960–1970-х роках я все вже сказав, виклав громадський світогляд.

► **Книжку ви присвятили в'язню радянських таборів Валентину Морозу. У 1970 році ви підписались на його захист, розуміючи вислід. Вам був 31 рік. Не було страшно?**

І. Калинець: Знав, що це виклик, свідомо йшов на це.

Але це був мій обов'язок як поета стати на захист людей, які були переслідувані, які щось зробили для України. Це був такий мій протест. У 1965–1966 роках почалися масові арешти і суди над тими, хто займався самвидавом. Арештували братів Богдана і Михайла Горинів, Мирославу Зваричевську, Михайла Осадчого, Івана Геля. В'ячеслав Чорновіл з'явився у Львові у середині 1960-х. Побачив його у квітні 1966 року на процесі над першими арештованими інтелектуалами. В'ячеслав Чорновіл відмовився давати свідчення, на таке ніхто не відважувався. Він, на відміну від нас, знав радянські

закони і дуже нам допомагав у справах.

► **Як пережили арешт дружини Ірини Калинець у 1972 році, за півроку до вашого ув'язнення?**

І. Калинець: Вже сам не знаю як. Я вже знав, що теж буду арештований. Хоча мені казали, що двоє із родини не візьмуть. Повторний обшук був 11 серпня 1972 року, все перетрусили. Прийшов мене підтримати, не побоявся, мій приятель, художник Богдан Сорока. Його у хату кадебісти впустили, але вже до кінця обшуку не випустили. Він мене дуже підтримав тоді, відповів до автомобіля, що був біля будинку, і на другий

день поїхав до батьків у Ходорів повідомити про мій арешт.

► **6 років таборів і 3 роки заслання – таким був вирок суду у листопаді 1972 року проти вас. В ув'язненні ви зустрілись із Іваном Світличним, Семеном Глузманом, Миколою Горбалем, іншими політичними в'язнями.**

І. Калинець: Дуже багатьох я вже знав. Коли мене привезли на зону, там мене зустріли люди. Був звичай заварити відро чаю і чаювали, так вітали і прощались. Там сформувалося моє коло людей. З Іриною підтримував листування, але не можна було багато чого писати,

то ж доводилось здогадуватися між рядків. Людина пристосовується і дає собі раду в кожній ситуації. В ув'язненні ми не здавались – оголошували голодування, протести, була напруга.

► **Коли дивитесь на сьогоднішню Україну, чи проводите певні паралелі з минулим?**

І. Калинець: Бачу, звісно. Зараз ситуація кепська, зла, як і тоді, в радянський час. А який вихід із неї? Не можу сказати... Хоч знаю, що нічого доброго немає і відчувається погіршення. Дуже сильна «п'ята колона», і ми не можемо подолати її у гуманний спосіб.

Галина Терещук, Радіо Свобода

ХГ

ПРОЩА ДО БЛАЖЕННОЇ ЕДІГНИ

Едігна означає «вельми достойна». Будьмо ж такими!

Група прочан з парафії Святого Василя Великого з регіону Штутгарт разом з отцем Романом Врущак. С-на автора допису

У суботу 6-го липня відбулася щорічна проща Апостольської Екзархії до Блаженної Едігни. Кожного року в першу суботу липня українці вибираються на прощу до Едігни.

Свята Едігна (1055–1109) – блаженна Римо-Католицької Церкви, дочка короля Франції Генріха I і Анни Ярославни, онука великого князя київського Ярослава Мудрого... За легендою, в дорозі Едігні приснився сон, в якому голос звелів їй залишитися там, де одночасно задзвонить дзвін і закукурікає півень. Передвіщення збулося поблизу села Пух у Баварії, що в 30 км від м. Мюнхен...

Едігна оселилася у стовбурі старої липи і прожила в ньому, як черниця в келії,

понад тридцять років. Харчувалася тільки рослинною їжею, вела побожний спосіб життя. Навчала дітей читання і письма, прилучаючи їх до християнських цінностей. Проповідниці віри Христової відкрився цілительський дар. Багато років вона лікувала не тільки місцеве населення, але й худобу; допомагала людям у подоланні хвороб і бід. Володіючи даром прозорливості, допомагала повернути вкрадене та загублене. Слава про цілительку Едігну ширилася по всій Баварії. Коли вона померла, вдячні селяни поховали її у вівтарі старої церкви.

У 1600 р. Римо-Католицька Церква проголосила Едігну блаженною. Мощі святої зберігаються в с. Пух у ніші стіни церкви св. Себастьяна.

Був радий бути на прощі!

Ваш Дмитро Мірецький, для «ХГ»

ХГ

ХРАМОВЕ СВЯТО В ПАССАУ

9 червня відбулося храмове свято у греко-католицькій парафії м. Пассау – у день святих Костянтина та Олени.

З нагоди свята парафію відвідав Преосвященний владика Петро Крик, щоб заохотити невеличку парафію до зміцнення. Владика привіз з собою мощі блаженного Петра Вергуна і поблагословив ними свою паству.

Після Служби Божої парафіяни із радістю поспілкувалися із владикою та настоятелем храму о. Любомиром Федораком за святковим чаепиттям.

Для «ХГ» Олеся Блащук

ХРИСТІЯНСЬКИЙ ГОЛОС

CHRISTLICHE STIMME
Ukrainische Kirchenzeitung
Schönbergstrasse 9
D-81679 München

Inhaber, Herausgeber und Verleger: Apostolische Exarchie
für katholische Ukrainer in Deutschland und Skandinavien

D-81629 Postfach 86 02 69 Druck: Kolo UA-82100
Drohobytsch Tel. +380 3244 29060

Погляди авторів не завжди відповідають поглядам редакції. Редакція в потрібі скорочує і мовно виправляє надіслані статті.
Газета виходить двічі на місяць.

Chefredakteur: Roman Kryk
Stellvertretender Redakteur: Bohdan Pidlisetsky
Telefon: +49 (0) 89 997 28 38 11
Telefax: +49 (0) 89 997 28 38 4
christl.stimme@t-online.de;
ukrainische-kirche@t-online.de;
www.ukrainische-kirche.de

Річну передплату (Unkostenbeitrag)
46,- Euro переказати на conto: Apostolische Exarchie
LIGA-Bank München
Konto-Nr.: 40 21 03 257
BLZ 750 903 00
IBAN: DE 64 7509 0300 0402 1032 57
BIC: GENODEF1 M 0 5